

یادداشت

تأمین اجتماعی و هزینه‌های حوادث کار

حسن سرایی نیا
روزنامه‌نگار

حوادث ناشی از کار به عنوان یکی از عوامل تهدیدکننده نیروی شغال در کسب‌وکارها محسوب می‌شود که حاصل آن، آسیب‌های جدی برای کارگران و افزایش هزینه برای سازمان‌های بیمه‌گر است.

بر اساس جدیدترین داده‌های آماری مرکز فناوری اطلاعات، آمار و محاسبات سازمان تأمین اجتماعی در شهر یورماه امسال، تعداد حوادث ناشی از کار حدود ۴۶ هزار مورد با سهم ۹۶ درصدی مردان و چهار درصدی بانوان بوده است. طبق اطلاعات موجود، ۹۳ درصد افراد حادثه‌دیده بیمه‌شدگان اجباری تأمین اجتماعی هستند که آنها پس از حادثه، غرامت از کارافتادگی از این سازمان دریافت می‌کنند.

تأمین اجتماعی برای درجه کاهش قدرت کار بیمه‌شده بر اثر حوادث ناشی از کار با ۶۶ درصد و بیشتر، غرامت از کارافتادگی کلی، بین ۳۳ تا ۶۶ درصد از کارافتادگی جزئی و در محدوده ۱۰ تا ۳۳ درصد نیز غرامت نقص عضو مقطوع عضو پرداخت می‌کند. این سازمان همچنین هنگام بروز حوادث ناشی از کار، پرداخت هزینه‌های درمان، بازتوانی حادثه‌دیدگان، پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری، غرامت نقص عضو، برقراری مستمری از کارافتادگی جزئی و کلی و پرداخت مستمری بازماندگان را ارائه می‌دهد.

از آنجا که بیشترین آمار در حوادث ناشی از کار شامل ضرب‌خوردگی، سقوط، لغزیدن، ریزش و ماندن زیر آوار و حوادث ناشی از مواد سمی است، رعایت برخی از اصول ایمنی در فضای کار، پیشگیری و کنترل این حوادث راهکارهای مناسبی برای جلوگیری خروج برخی افراد از عرصه فعالیت‌های تولیدی است. یکی از عمده‌ترین دلایل حوادث کار با سهم ۵۸ درصدی از مجموع اتفاقات حوزه ایمنی، بی‌احتیاطی افراد شغال در بخش فعالیت‌های کاری و ساخت‌وساز است. این مهم البته با افزایش سطح امنیت کارگاهی و رعایت اصول ایمنی توسط شغالان کاری به نحو مطلوب امکان پیشگیری دارد.

سلامت جامعه کاری به عنوان یکی الزامات فضای کار و اشتغال به‌ویژه در کسب‌وکارهای پرخطر با هدفگذاری کلان دستگاه‌های متولی در حوزه امنیت کارگاهی، ارتقاء آموزش‌های ایمنی، تصویب یا اصلاح قوانین و مقررات مربوطه و البته تعامل کارفرما و کارگر در ایمن‌سازی کارگاه و رعایت موارد این حوزه را نیاز دارد. بر اساس داده‌های آماری، اکنون موجود ۲۳ درصد افراد حادثه‌دیده در گروه سنی ۳۰ تا ۳۴ سال به عنوان قشر فعال و جوانان جامعه با بیشترین فراوانی حوادث ناشی از کار به شمار می‌روند.

با توجه به فعالیت بخش قابل توجهی از کارگران در استان‌های تهران و البرز، بیشترین حوادث ناشی از کار در کارگاه‌های این مناطق ثبت شده و عدم رعایت نکات ایمنی در ساخت‌وسازهای این استان‌ها توسط کارفرمایان حوزه ساختمان و نبود نظارت‌های کافی، وقوع بالای حوادث ناشی از کار را موجب شده است. بر اساس ماده (۹۱) قانون کار، کارفرمایان و مسئولان واحدهای کارگاهی و تولیدی موضوع ماده (۸۵) این قانون، مکلفند طبق مصوبات شورای عالی حفاظت فنی برای تأمین حفاظت، سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم را تهیه و در اختیار آنان قرار داده و چگونگی کاربرد وسایل مذکور را نیز آموزش دهند.

به استناد به موارد قانونی، وظایف دولت، نهادهای قانونگذار، مراکز آموزش مهارت، کارفرمایان و کارگران در ارتباط با ایجاد و ارتقاء ایمنی در کارگاه‌ها به درستی روشن است و کوتاهی از آن مسئولیت دستگاه‌ها و افراد را به دنبال دارد. تدوین سیاست‌های اجرایی برای پیشگیری و کاهش حوادث ناشی از کار، شناسایی عوامل زمینه‌ساز حوادث و اجرای موارد قانونی و اجرایی از سوی کارفرمایان زمینه کاهش حادثه برای کارگران را به همراه خواهد داشت.

مهناز پیرانوند
روزنامه‌نگار

گزارش

بر اساس جدیدترین آمارها، تعداد بیمه‌شدگان تبعی و اصلی سازمان تأمین اجتماعی به رقم ۳۷ میلیون و ۹۰۰ هزار نفر رسیده است. تنها در دو سال اخیر بیش از یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر به جمع بیمه‌شدگان این سازمان افزوده شده است. افزایش شمار بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی و تحقق توسعه بیمه اجتماعی با روی کار آمدن دولت سیزدهم، از مهمترین برنامه‌های سازمان برای ارائه خدمت به افراد بدون بیمه و ذی‌نفعان تحت پوشش محسوب می‌شود. تحول در وضعیت پوشش بیمه‌ای اقشار بدون بیمه، تلاش برای گسترش خدمات بیمه‌ای و افزایش شمار افراد جدید تحت پوشش تأمین اجتماعی بخشی از این خدمات در دولت سیزدهم بود. البته با توجه به هدفگذاری اصلی تأمین اجتماعی برای ارائه خدمت به ذی‌نفعان در راستای تعمیم و گسترش پوشش بیمه و اجرای عدالت اجتماعی، رشد بیمه‌شدگان این سازمان عملاً گسترش تعهدات را نیز در پی خواهد داشت.

میرهاشم موسوی، مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی در نشست خبری ۱۷ بهمن گفته است: «با اجرای طرح بیمه فراگیر خانوار ایرانی، سال گذشته برای نخستین بار، یک میلیون بیمه‌شده جدید به مجموعه سازمان اضافه شد و سال جاری نیز با هدفگذاری یک میلیون بیمه‌شده، تاکنون ۸۸۰ هزار نفر به شمار بیمه‌شدگان سازمان افزایش یافته است.» به گفته او، امروز آرمان کشور تحقق کامل بیمه اجتماعی و پوشش بیمه فراگیر است و سازمان نیز این سیاست را دنبال می‌کند و در سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی نیز به این مسأله پرداخته شده است.»

توسعه پوشش بیمه‌ای

بر اساس آمارهای موجود، پیش از این حدود ۷ میلیون نفر از جمعیت کشور از بیمه درمانی برخوردار نبودند که در دولت سیزدهم بستر پوشش بیمه‌ای این افراد فراهم شد و اکنون کل جمعیت کشور از مزایای خدمات درمانی بهره‌مند هستند. در حال حاضر یکی از اولویت‌های سازمان تأمین اجتماعی، توسعه پوشش بیمه‌ای برای ۲۰ درصد

گفت‌وگو

با توجه به تأمین بیش از ۷۰ درصد منابع صندوق‌های بیمه‌ای از دریافت حق بیمه‌ها، پایداری بیمه‌های اجتماعی از طریق استمرار بیمه‌پردازی و افزایش بیمه‌شدگان جدید ممکن خواهد بود. در این بین، ضریب پشتیبانی به عنوان یکی از شاخص‌های اصلی سنجش وضعیت صندوق‌های بازنشستگی، محاسبه تعیین نسبت میزان ورودی بیمه‌شدگان جدید و خروجی مستمری‌گیران این سازمان‌ها را نشان می‌دهد. ارتباط نسبت پشتیبانی با رشد تعداد بیمه‌پردازان و تأمین منابع پایدار بلندمدت سازمانی نیز مسأله مهم در راستای توسعه پوشش بیمه‌ای محسوب می‌شود. امروز در شرایطی شاخص نسبت پشتیبانی در سازمان تأمین اجتماعی عدد ۴.۲ را نشان

محمود میرآقایی
روزنامه‌نگار

کارشناس بیمه‌های اجتماعی گفت: «با توجه به باز بودن حال حاضر پنجره جمعیتی کشور و بسته شدن آن در سال‌های آتی و همچنین اثرگذاری مسأله سالمندی بر صندوق‌های بازنشستگی، پیری جمعیت تهدید جدی برای کشور و بیمه‌های اجتماعی محسوب می‌شود.»

اوافزود: «بر اساس پیش‌بینی‌ها در سال‌های آینده این پنجره جمعیتی بسته خواهد شد و این مسأله تهدیدی جدی برای کشور و صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی محسوب می‌شود.» خسروشاهی ادامه داد: «با توجه به اینکه تعهدات صندوق‌های بازنشستگی در قالب منابع محدود در شرایط سالمندی جمعیت افزایش می‌یابد، باید ضمن توسعه پایداری سازمان و ایجاد تعویق در نقطه سربه‌سری، تقویت منابع پایدار سازمان را در دستور کار داشت.» به گفته این کارشناس بیمه‌های اجتماعی، اکنون با توجه به شرایط پنجره جمعیتی جوان حاکم در کشور و عدم ورود به محدوده سالمندی، باید ضمن جذب افراد جوان در صندوق‌های بیمه‌ای، بتوان منابع پایداری برای سازمان‌هایی مانند تأمین اجتماعی ایجاد کرد. رییس شعبه ششم تأمین اجتماعی تبریز افزود: «البته مسأله جذب بیمه‌شدگان جوان تعهداتی برای تأمین اجتماعی به دنبال خواهد داشت، زیرا با جذب هر بیمه‌شده در دوده ده آینده برای این افراد باید تعهداتی را انجام داد و با روند افزایش جمعیتی که در پیش داریم جایگزینی این بیمه‌شدگان با مشکل مواجه می‌شود.»

رشد یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفری بیمه‌شدگان در دولت سیزدهم

بزرگ‌تر شدن خانواده تأمین اجتماعی در ۲ سال اخیر

موجود از جمعیت بیش از ۸۵ میلیون نفری کشور، پوشش ۴۵ میلیون نفری و ضریب بیمه‌ای ۵۳ درصدی به ثبت رسیده که البته با توجه به جمعیت شغالان بدون بیمه، مأموریت تأمین اجتماعی در رشد تعداد بیمه‌شدگان همچنان پابرجا است.

توسعه پوشش بیمه‌ای

محمد محمدی، مدیرکل وصول حق بیمه سازمان تأمین اجتماعی نیز به مناسبت چهل و چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی با حضور در یک برنامه تلویزیونی گفته است: «تعداد بیمه‌شدگان اجباری تأمین اجتماعی در سال جاری یک میلیون و ۱۴۰ هزار نفر افزایش یافت.» او توسعه پوشش بیمه‌ای را یکی از مهمترین دستاوردهای حوزه اجتماعی انقلاب اسلامی دانسته و افزوده است: «اکنون بیش از ۱۵ میلیون بیمه‌شده اصلی شامل ۱۰ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر افراد شغال در کارگاه‌ها و باقی آنان بیمه‌شدگان خاص مانند صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه‌شدگان اختیاری و برخی افراد و صاحبان مشاغل مشمول حمایت بیمه‌ای دولت هستند.» محمدی با اشاره به آمار سالانه ۳۰۰ هزار نفری بازنشستگان جدید، رشد ۷۰۰ هزار نفری بیمه‌شدگان اجباری و مثبت دانستن میزان رشد تعداد بیمه‌پردازان نسبت به بازنشستگان جدید، گفته است: «ما امروز بیش از یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر از بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، ۸۰۰ هزار نفر از رانندگان و ۸۰۰ هزار نفر از زنان سرپرست خانوار را تحت پوشش داریم.»

تأمین منابع سازمانی

سازمان تأمین اجتماعی با برنامه‌ریزی و سیاستگذاری صحیح در راستای پوشش بیمه‌ای افراد فاقد بیمه در سال‌های اخیر نشان داد که با این اقدام علاوه بر افزایش شمار بیمه‌شدگان جدید برای تأمین منابع سازمانی نیز برنامه‌ریزی جدی داشته است. مجموعه اقدامات تأمین اجتماعی در راستای توسعه چتر بیمه‌ای درون سازمانی و رشد بیمه‌شدگان، علاوه بر تأمین منابع، ارتقاء ارائه خدمات به ذی‌نفعان و تلاش در کاهش ضریب پشتیبانی از طریق افزایش شمار بیمه‌پردازان، توسعه بیمه‌های اجتماعی به عنوان یکی از اهداف کلان مرتبط با سیاست‌های کلی و دولت را هدف قرار داده است.

اصل (۱) قانون تأمین اجتماعی

همزمان با اجرای اصل (۱) قانون تأمین اجتماعی و اصل (۲۹) قانون اساسی، این سازمان به دنبال جذب بیمه‌شدگان جدید با استفاده از انواع بیمه‌ها است تا افراد بدون پوشش بیمه‌ای از خدمات این سازمان بهره‌مند شوند. در دو سال اخیر نیز با اجرای طرح‌های مختلف بیمه‌ای، جذب افراد شغال تحت عنوان بیمه‌شده جدید در سازمان تأمین اجتماعی محقق شده است. بر اساس آمارهای

افراد بدون بیمه در بخش‌های مختلف عرصه کسب‌وکار است. گسترش خدمات بیمه‌ای برای جلوگیری از کاهش ضریب پشتیبانی، ارائه به موقع تعهدات و انجام خدمات بهنگام برای ذی‌نفعان و بیمه‌شدگان تحت پوشش از راهبردها هدفگذاری‌های تأمین اجتماعی محسوب می‌شود.

۸۳۳ هزار بیمه‌شده جدید

مهدی شکوری، مدیرکل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در باره ارائه جدیدترین آمارهای بیمه‌شدگان پیش از این در گفت‌وگو با آتی‌نو گفته است: «در راستای اجرای طرح بیمه فراگیر خانواده ایرانی ۸۳۳ هزار نفر از ابتدای سال جاری تا پایان دی‌ماه، در قالب چهار گروه با طرح بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه

بر اساس آمارهای موجود، پیش از این حدود ۷ میلیون نفر از جمعیت کشور از بیمه درمانی برخوردار نبودند که در دولت سیزدهم بستر پوشش بیمه‌ای این افراد فراهم شد و اکنون کل جمعیت کشور از مزایای خدمات درمانی بهره‌مند هستند

ضرورت حفظ ضریب پشتیبانی با تأمین منابع پایدار

می‌دهد که بیش از ۷۰ سال قبل این سازمان با نسبت پشتیبانی ۲۵ بیمه‌پرداز در مقابل یک بازنشسته فعالیت خود را آغاز کرده است. بر اساس سیر فعالیت بیمه‌های اجتماعی، تأمین منابع این صندوق‌ها در دوره جوانی بر مصارف پیشی می‌گیرد، اما پس از گذشت دهه‌ها افزایش شمار بازنشستگان، کاهش ضریب پشتیبانی در سازمان‌های بیمه‌ای اتفاق خواهد افتاد. این شماره در گفت‌وگو با حمیدرضا نائیب خسروشاهی، رییس شعبه ششم تأمین اجتماعی تبریز راهکارهای افزایش شمار بیمه‌شدگان جدید، توجه به مسأله سالمندی برای جلوگیری از ایجاد تعهدات بیشتر و به کارگیری سازوکارهایی برای کنترل و بهبود ضریب پشتیبانی را بررسی کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

را برنامه‌ریزی کرد.»

اوافزود: «با توجه به روند پیری جمعیت کشور در آینده، این سؤال مطرح است آیا امکان حفظ ضریب پشتیبانی وجود دارد یا این امر صرفاً تعهداتی را برای نسل آینده ایجاد خواهد کرد؟» این کارشناس بیمه‌های اجتماعی گفت: «این مسأله باید مورد بررسی جدی قرار گیرد، زیرا علاوه بر انجام محاسبات بیمه‌ای، باید برنامه‌ریزی به گونه‌ای باشد تا با ایجاد تعهدات جدید، نسل‌های بعد مشکلات ناشی از تصمیمات امروز را تجربه نکنند.»

حدودی به پایداری منابع سازمان کمک خواهد کرد.» اوافزود: «توسعه انواع بیمه‌ها مانند بیمه دانشجویی، صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه اختیاری شغل‌های مختلف ضمن توسعه پوشش بیمه‌ای در توقف کاهش ضریب پشتیبانی مؤثر است.» خسروشاهی با اشاره به اینکه در حال حاضر با جذب بیمه‌شدگان جدید، ضریب پشتیبانی سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌ای همچون تأمین اجتماعی افزایش پیدا خواهد کرد، ادامه داد: «اما با توجه به تعهدات ناشی از این افزایش در آینده، باید تلاش برای توقف کاهش ضریب پشتیبانی با گسترش پوشش بیمه‌ای

بیمه‌شدگان جدید

خسروشاهی افزود: «طبق ماده (یک) قانون تأمین اجتماعی، بسط و توسعه خدمات این سازمان برای احاد مردم و از اقشار مختلف در نظر گرفته شده است.» او ادامه داد: «باید با ایجاد سازوکارهای جدید، اقشار بدون بیمه را با روش‌های مختلف، انواع قرار داده‌ها و نرخ‌های متفاوت و انجام اصلاحات پارامتریک در نظام بیمه‌پردازی، تحت پوشش قرار داد. البته پایداری منابع و از بین بردن تهدید احتمالی برای بیمه‌شدگان در سال‌های آینده نیز ضروری به نظر می‌رسد.» این کارشناس بیمه‌های اجتماعی گفت: «با توجه به اینکه پرونده‌های مستمری و تعهدات در قبال مستمری‌گیران زمانی مختومه خواهد شد، به مرور زمان، پرونده‌های ورودی سازمان یعنی تعداد بیمه‌شدگان جدید از خروجی مستمری‌های پیشی می‌گیرد.» رییس شعبه ششم تأمین اجتماعی تبریز افزود: «در واقع با این اقدامات، زمان مختومه شدن پرونده‌های مستمری هم خواهد رسید، اما اکنون مستمری‌ها بسیار بیشتر از ورودی بیمه‌شدگان است.» او گفت: «بنابر این با حفظ پایداری منابع تأمین اجتماعی، در سال‌های آینده چشم‌انداز مناسبی برای سازمان به‌ویژه بیمه‌شدگان جدید در پیش خواهیم داشت.»

طرح بیمه فراگیر

رییس شعبه ششم تأمین اجتماعی تبریز، اجرای طرح بیمه فراگیر خانواده ایرانی را یکی از اقدامات تأثیرگذار در مسأله مذکور دانست و گفت: «اینکه خانهداری و تربیت فرزندان به عنوان یک شغل محسوب شده و بازنشستگی برای آنان تعریف می‌شود تا